

Program Szkoła Promująca Zdrowie (SzPZ) realizowany jest w Polsce od 1991 r. Popularyzację idei SzPZ rozpoczęto od trzyletniego projektu pilotażowego (1992-1995) pn.: „Szkoła Promująca Zdrowie”, zainicjowanego przez WHO/EURO, realizowanego pod kierunkiem prof. dr hab. Barbary Woynarowskiej. Projekt ten spowodował oddolne działania (ruch) szkół, zgodne ze strategią opracowaną w 14 tzw. szkołach projektowych oraz tworzenie sieci szkół promujących zdrowie na różnych poziomach. Pierwszą sieć utworzono w 1992 r. w b. woj. ciechanowskim.

Program ten rozwijany był w Polsce w ramach Europejskiej Sieci Szkół Promujących Zdrowie (ESSzPZ), utworzonej w 1992 r., od 1 stycznia 2008 r. W Europejskiej Sieci Szkół dla Zdrowia w Europie – SHE, w wyniku porozumienia WHO/EURO, Rady Europy i Komisji Europejskiej. Polska została członkiem tej sieci w grupie pierwszych ośmiu krajów.

W ramach upowszechniania programu stworzono strukturę wspierającą rozwój sieci SzPZ – utworzono Zespół ds. Promocji Zdrowia w Szkole, powołano Krajowego Koordynatora ds. promocji zdrowia w szkole oraz wojewódzkich koordynatorów. Aktualnie we wszystkich województwach istnieją sieci szkół, w niektórych nawet funkcjonują sieci rejonowe, powiatowe lub miejskie, utworzone w celu łatwiejszego koordynowania i skuteczniejszego wspierania pracy szkół.

Definicja Szkoły Promującej Zdrowie

Szkoła promująca zdrowie to szkoła, która we współpracy z rodzicami uczniów i społecznością lokalną:

- systematycznie i planowo tworzy środowisko społeczne i fizyczne sprzyjające zdrowiu i dobremu samopoczuciu społeczności szkolnej,
- wspiera rozwój kompetencji uczniów i pracowników w zakresie dbałości o zdrowie przez całe życie.

Koncepcja Szkoły Promującej Zdrowie

Koncepcja Szkoły Promującej Zdrowie wynika bezpośrednio z założeń promocji zdrowia. Ze względu na bardzo szeroki zakres działań, różnorodność potrzeb i priorytetów szkół funkcjonujących w odmiennych kulturach i warunkach trudno ustalić jedną definicję SzPZ.

Obecnie w sieci Szkół dla Zdrowia w Europie (*Schools for Health In Europe – SHE*) przyjmuje się **eko-holistyczny model szkoły promującej zdrowie**. Zakłada on istnienie powiązanych wzajemnie ze sobą pięciu kluczowych elementów „wewnątrz” szkoły oraz oddziaływanie czynników zewnętrznych, związanych z legislacją, polityką i inicjatywami w resorcie zdrowia i edukacji na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Wskazuje to, że działania dla tworzenia SzPZ nie mogą ograniczać się do samej szkoły, lecz muszą być powiązane i wspierane przez resorty edukacji i zdrowia na różnych poziomach.

Aktualnie w krajach należących do SHE istnieje zróżnicowane podejście i różnorodne modele SzPZ. Szkoła promująca zdrowie jest raczej **procesem**

dokonującym się w określonym kontekście, a nie efektem wdrażania ogólnie ustalonych zasad. Każdy kraj wypracowuje swój model SzPZ w zależności od uznawanych wartości oraz własnych doświadczeń.

W Polsce koncepcja Szkoły Promującej Zdrowie stale się rozwija i ulega modyfikacjom. Przyjęto, że:

Szkoła

- Jest środowiskiem, którego społeczność nie tylko uczy się i pracuje, ale także żyje – nawiązuje kontakty z innymi, przeżywa porażki i sukcesy, odpoczywa, bawi się itp. Szkoła jest więc miejscem, w którym społeczność ma nie tylko wywiązywać się z obowiązków, ale także powinna dobrze się czuć.
- Jest elementem środowiska lokalnego: oba te środowiska wzajemnie na siebie oddziałują.
- Jest miejscem, które przygotowuje młodych ludzi nie tylko do następnego etapu edukacji, ale również do życia, w tym do dokonywania „zdrowych” wyborów.

Promująca

- Tworząca warunki (fizyczne i społeczne), sprzyjające ochronie i pomnażaniu zdrowia.
- Umożliwiająca aktywne uczestnictwo społeczności szkolnej w działaniach na rzecz zdrowia.

Zdrowie

- Ma cztery wymiary: fizyczny, psychiczny, społeczny i duchowy, które powinny być w harmonii.
- Decyduje o jakości życia ludzi obok wykształcenia i warunków ekonomicznych.

Przyjęty model SzPZ stanowił punkt wyjścia do opracowania czterech standardów.

Standardy Szkoły Promującej Zdrowie

Szkoła Promująca Zdrowie dąży do osiągnięcia celów i realizuje zadania określone w podstawach programowych kształcenia ogólnego i innych obowiązujących aktach prawnych i ponadto:

1. Koncepcja pracy szkoły, jej struktura i organizacja sprzyjają uczestnictwu społeczności szkolnej w realizacji działań w zakresie promocji zdrowia oraz skuteczności i długofalowości tych działań.
2. Klimat społeczny szkoły sprzyja zdrowiu i dobremu samopoczuciu uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz rodziców uczniów.
3. Szkoła realizuje edukację zdrowotną i program profilaktyki dla uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz dąży do poprawy skuteczności działań w tym zakresie.
4. Warunki oraz organizacja nauki i pracy sprzyjają zdrowiu i dobremu samopoczuciu uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz współpracy z rodzicami.

Są to standardy jakości pracy szkoły w zakresie promocji zdrowia. Standardy te spełniają dwie funkcje:

- Wyznaczają **główne kierunki pracy** (cechy) SzPZ. Opisują one jej model oraz specyfikę wyróżniającą te szkoły od innych, które nie podjęły się tworzenia SzPZ.
- Stanowią punkt wyjścia do **programowania ewaluacji** SzPZ, czyli sprawdzania, w jakim stopniu szkoła zbliża się do poziomu, który można by uznać za „idealny”.

Koordynatorzy Szkoły Promującej Zdrowie:

- Wioletta Burdziak-Zabłotny
- Bożena Zarzyka

Skład Szkolnego zespołu Promocji Zdrowia:

1. Leontyna Krowiak
2. Maria Siedlecka
3. Agnieszka Bochenek
4. Aneta Mąka
5. Mariusz Sumara
6. Katarzyna Gromek – pielęgniarka szkolna
7. Sylwia Makowska - obsługa
8. Joanna Lewicka – rodzic
9. Emilia Biega – uczeń
10. Jakub Patulak – uczeń